

Instrucció 02/2015, reguladora de les comunicacions íntimes de les persones internes en centres penitenciaris de Catalunya

La normativa legal i reglamentària vigent en matèria penitenciària regula amb claredat les comunicacions que les persones internes en centres penitenciaris poden mantenir amb el món exterior, com a element fonamental en el seu procés de reinserció social. Entre aquestes, les denominades comunicacions orals especials, en una orientació decidida a potenciar els recursos que hi ha a la societat i per a enfortir els vincles entre les persones internes i els seus familiars i la comunitat. En el marc d'aquestes comunicacions se situen les comunicacions íntimes, la finalitat de les quals és que les persones internes puguin mantenir un tracte més proper amb les persones a les quals atén aquest tipus de comunicacions.

Tot i el marc normatiu vigent, s'ha posat de manifest la necessitat de disposar d'uns criteris comuns d'actuació homogenis en els centres penitenciaris pel que fa a la regulació i formalització dels procediments per autoritzar les comunicacions de caràcter íntim de les persones ingressades a presó, atès que es tracta d'un dels instruments que tenen una major incidència en la consecució de la finalitat de reinserció imposada per les lleis a la institució penitenciària.

Per aquest motiu, tenint en compte el marc normatiu vigent en aquesta matèria, així com la praxi derivada de l'aplicació d'aquesta normativa, resulta convenient emetre la present Instrucció als efectes de donar unes pautes i criteris comuns d'actuació a tots els operadors implicats.

I. Marc normatiu

- La Llei orgànica 1/1979, de 26 de setembre, general penitenciària (LOGP):
 - article 3, d'acord amb el qual l'activitat penitenciària s'exerceix respectant en tot cas, la personalitat humana dels interns i els seus drets i interessos jurídics no afectats per la condemna, sense establir cap diferència per raó de la raça, les opinions polítiques, les creences religioses, la condició social o qualsevol altra circumstància de naturalesa anàloga;
 - Article 23, sobre registres i escorcolls de persones internes i locals i dependències;
 - Article 45, sobre l'ús de mitjans coercitius;
 - Articles 51 a 53 (títol II, capítol VIII), sobre comunicacions i visites. L'article 51.1 disposa que els interns estaran autoritzats per a comunicar periòdicament de forma oral i escrita, en la seva pròpia llengua, amb els seus familiars, amics i representants acreditats d'organismes i institucions de cooperació penitenciària, excepte en els casos d'incomunicació judicial.

Aquestes comunicacions s'han de celebrar de manera que es respecti al màxim la

intimitat i no han de tenir més restriccions, quant a les persones i a la manera, que les imposades per raons de seguretat, d'interès del tractament i del bon ordre de l'establiment.

- L'article 51.5 disposa que les comunicacions orals i escrites poden ser suspeses o intervingudes motivadament pel director del centre, qui ho ha de comunicar a l'autoritat judicial competent.
- El Reglament penitenciari (RP), aprovat pel Reial decret 190/1996, de 9 de febrer:
 - Article 4.2.e), que recull el dret de les persones internes a les relacions amb l'exterior previstes a la legislació;
 - Articles 64 a 72, sobre mesures de seguretat interior dels establiments. Concretament, l'article 69 regula els registres i els controls de les persones autoritzades a comunicar amb els interns.
 - Articles 41 a 49 (títol II, capítol IV), sobre comunicacions i visites. L'article 45 disposa que tots els establiments han de disposar de locals adequats especialment per a les visites familiars o de persones properes dels interns que no gaudeixin de permisos ordinaris de sortida. També preveu aquest precepte que els comunicants no poden dur bosses o paquets, ni poden venir amb ells menors en les comunicacions íntimes.
- Instrucció 3/98, d'11 de desembre de 1998, del Servei de Centres, sobre restricció de les comunicacions i visites dels interns que hi ha als centres penitenciaris.

II. Regles generals

- a) Mitjançant una sol·licitud prèvia de l'intern, s'ha de concedir una comunicació íntima al mes com a mínim, la durada de la qual no ha de ser superior a tres hores ni inferior a una, llevat que per raons de seguretat, d'interès del tractament o de bon ordre de l'establiment ho impedeixin, tal com estableix l'article 51.1 de la LOGP.
- b) En el moment de l'ingrés, l'intern pot designar la persona amb la qual manté una relació afectiva estable a fi que, la Direcció del centre penitenciari, autoritzi les comunicacions regulades en aquesta instrucció.
- c) S'ha de dur un control minucios de totes les comunicacions, mitjançant el sistema d'informació penitenciari català (SIPC), en els termes previstos a l'article 41.4 de l'RP.
- d) Les persones comunicants majors de 16 anys i menors de 18 anys necessiten, per poder comunicar, una autorització dels seus pares, tutors o representants legals, que han d'atorgar per escrit el seu consentiment per a la realització de comunicacions íntimes del menor amb l'intern amb el qual manté una relació afectiva estable, davant de la Direcció del centre o del funcionari que aquest designi (annex 1).

Aquesta autorització la poden revocar les persones autoritzants en les mateixes condicions i circumstàncies en què la van atorgar.

En aquests casos, s'han d'extremar les mesures de control establertes, i s'ha de recórrer, si fos necessari per tal de verificar la documentació aportada, als Serveis Socials.

En el cas de persones menors emancipades o menors cònjuges d'interns, aquestes han d'acreditar documentalment el seu estat civil, segons correspongui.

- e) Els interns que estiguin ingressats en qualitat de detinguts, presos, penats o sotmesos a mesura de seguretat per delictes de violència domèstica o de gènere i/o sobre qui s'hagi dictat una resolució judicial que adopti mesures cautelars o mesures de protecció vers la víctima, no se'ls autoritzaran comunicacions amb la víctima fins que la mesura no finalitzi o sigui modificada per l'òrgan judicial.
- f) No s'autoritzaran comunicacions íntimes ni canvis de parella a aquelles persones internes respecte de les quals s'hagi adoptat -i resti vigent- algun tipus d'acord i/o resolució que limiti aquestes comunicacions.

III. Documentació necessària per a l'autorització de les comunicacions íntimes

- Per tal d'acreditar l'existència d'una relació afectiva, cal aportar qualsevol dels documents següents:

- Llibre de família;
- Certificat de parella de fet o certificat de convivència expedit per l'ajuntament de la localitat corresponent;
- Qualsevol altre document oficial que acrediti el vincle afectiu entre l'intern i la persona comunicant.

Amb caràcter excepcional, i per al cas que no es pugui aportar cap tipus de documentació, tant la persona interna com la persona comunicant poden presentar una declaració responsable mitjançant la qual manifestin la naturalesa de la seva relació així com la voluntat de mantenir comunicacions íntimes, a l'efecte que la Direcció de l'establiment valori l'autorització de les comunicacions, d'acord amb totes les circumstàncies que puguin concórrer en cada cas. (annex 2).

IV. Altres qüestions relatives a les comunicacions íntimes

A) Canvi de parella

Si un intern vol canviar la persona amb qui comunica íntimament, es requereix:

- Sol·licitud de l'intern comunicant per tal que es doni de baixa la persona amb qui tenia autoritzades aquest tipus de comunicacions, i mitjançant la qual informi de les dades relatives a la persona amb qui vol comunicar, a l'efecte que la Direcció de l'establiment autoritzi aquest canvi, si escau;
- Mantenir un mínim de sis comunicacions orals efectives –per locutori- durant un període de dos mesos amb la persona amb qui es vol mantenir comunicacions íntimes-;
- No gaudir de permisos en el moment de la sol·licitud ni quan, si escau, s'autoritzi les comunicacions íntimes;

B) Parelles entre centres / entre mòduls

Per al cas de parelles ja establertes en què ambdues persones es trobin ingressades a presó, es requereix:

- Com a requisit imprescindible, cal que les dues persones internes hagin sol·licitat prèviament la comunicació íntima, mitjançant la instància corresponent, cadascuna en l'establiment on roman ingressada si es troben en centres diferents;
- Cap de les dues persones no ha de gaudir de permisos en el moment de la sol·licitud ni en la data de gaudiment de la comunicació;
- Cap de les dues persones no ha de tenir autoritzada una altra persona diferent de la sol·licitant per a les comunicacions íntimes;
- Per al cas de comunicacions de persones internes de diferents centres penitenciaris, cal que tots dos establiments estiguin ubicats a la mateixa província; i amb caràcter general, es traslladaran les internes als establiments on romanguin ingressades les seves parelles, a l'efecte d'efectuar les comunicacions íntimes;
- Per al cas que les persones sol·licitants estiguin ingressades en el mateix establiment, les comunicacions íntimes s'ajustaran als horaris establerts per la Direcció del centre penitenciari corresponent; si les persones estan ingressades en diferents establiments, la durada d'aquestes comunicacions és d'una hora i trenta minuts, tret que la Direcció de l'establiment receptor resolgui modificar-la, per motius degudament justificats, i de manera coordinada amb la força policial conductora.

Per al supòsit de parelles en les quals la relació afectiva estable hagi sorgit en centres penitenciaris polivalents, i sempre que estiguin ingressades en el mateix establiment, a banda del compliment de la resta de requisits necessaris, cal que ambdues persones formalitzin la declaració responsable prevista en el darrer paràgraf del punt III d'aquesta Instrucció, per tal que la Direcció del centre penitenciari dugui a terme una acurada valoració de l'existència de la relació afectiva al·legada i s'autoritzi, si escau, les comunicacions sol·licitades.

V. Disposició derogatòria

Queda derogada qualsevol disposició o pràctica contrària a allò que s'estableix en aquesta Instrucció.

VI. Disposició final

Aquesta Instrucció s'ha de llegir en la primera reunió del consell que direcció que tingui lloc després de rebre-la, perquè se'n tingui constància, i se n'ha de fer difusió en els termes establerts a l'article 13.2.d) 2) del Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya, aprovat pel Decret 329/2006, de 5 de setembre.

En rebre-la, se n'ha de notificar la recepció a la Direcció General de Serveis Penitenciaris.

Aquesta Instrucció entra en vigor en el termini d'un mes des de la seva signatura.

Barcelona, 11 de juny de 2015

El director general

Pere Soler i Campins

Autorització dels pares, tutors o representants legals a un menor d'edat per mantenir comunicació íntima amb un intern

Cognoms i nom del pare / tutor / representant legal	DNI / NIE/ Passaport
Cognoms i nom de la mare / tutor / representant legal	DNI / NIE/ Passaport
Domicili	Telèfon

Les persones esmentades han presentat la documentació que acredita la relació jurídica que tenen com a pares, tutors o representants legals de la persona menor d'edat.

Cognoms i nom de la persona menor d'edat	DNI / NIE/ Passaport
--	----------------------

Com a pares, tutors o representants legals l'autoritzen a mantenir una comunicació íntima amb la persona interna que consta a continuació.

Poden revocar aquesta autorització les persones que la van autoritzar en les mateixes condicions i circumstàncies en què la van atorgar.

Cognoms i nom de l'/la intern/a	DNI / NIE/ Passaport
---------------------------------	----------------------

Documentació que s'hi adjunta (es fa constar que aquestes fotocòpies reproduïxen fidelment els originals)

☐ Còpia d'identificacions	☐ Còpia de llibre de família		
☐ Còpia de sentència de divorci	☐ Informe social		
☐ Empadronaments	☐ Altres (especifiqueu-los)		
Signatura del pare / tutor / representant	Signatura de la mare / tutor / representant	Signatura del/de la menor d'edat	Signatura i NIP del/de la professional

Resolució de la Direcció

☐ Favorable	☐ Desfavorable
Vist i plau El/La director/a	

Data

En compliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, s'informa que les dades personals facilitades s'integraran en un fitxer del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya anomenat Gestió de professionals, voluntaris, visitants i altre personal relacionat amb l'entorn penitenciari, amb la finalitat de gestionar la mobilitat, la seguretat i l'accés als centres penitenciaris de les persones relacionades amb l'entorn penitenciari. En compliment de la normativa vigent, aquestes dades personals poden ser comunicades als òrgans judicials, el Ministeri Fiscal i la Sindicatura de Greuges. La presentació d'aquesta sol·licitud constitueix un consentiment per tractar les dades que conté.

L'òrgan administratiu responsable d'aquest fitxer és la Direcció General de Serveis Penitenciaris. Es poden exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició a la seu de l'òrgan esmentat: carrer Aragó, 332, 08009 Barcelona.

Declaració responsable en matèria de comunicacions íntimes

Cognoms i nom de l'/la intern/a	CIC
Cognoms i nom de la persona que hi comunica	DNI / NIE/ Passaport
Domicili	Telèfon

Les persones esmentades manifesten, mitjançant la signatura d'aquesta declaració responsable, que mantenen una relació afectiva estable i que, lliurement i voluntàriament, volen mantenir comunicacions íntimes.

De conformitat amb la normativa vigent, la presentació d'aquesta declaració faculta l'Administració pública competent per a verificar la conformitat de les dades que s'hi acompanyen.

Signatura de l'/la intern/a	Signatura de la persona que hi comunica	Signatura i NIP del/de la professional
--------------------------------	--	---

Resolució de la Direcció

Favorable Desfavorable

Vist i plau
El/La director/a

Data

En compliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, s'informa que les dades personals facilitades s'integraran en un fitxer del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya anomenat Gestió de professionals, voluntaris, visitants i altre personal relacionat amb l'entorn penitenciari, amb la finalitat de gestionar la mobilitat, la seguretat i l'accés als centres penitenciaris de les persones relacionades amb l'entorn penitenciari. En compliment de la normativa vigent, aquestes dades personals poden ser comunicades als òrgans judicials, el Ministeri Fiscal i la Sindicatura de Greuges. La presentació d'aquesta sol·licitud constitueix un consentiment per tractar les dades que conté.

L'òrgan administratiu responsable d'aquest fitxer és la Direcció General de Serveis Penitenciaris. Es poden exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició a la seu de l'òrgan esmentat: carrer Aragó, 332, 08009 Barcelona.